

(המשך ממעמד 3)

מישהו נסגע מהירייה. היה חשוב להם יותר לתפוס את הרשקוביץ. הכדור חדר למתכת הגלגל ומשם חדר לפנימי ופוצץ אותו. החלפתי את הגלגל ונסעתי לירושלים. מאוחר יותר נודע לי כי הרשקוביץ נער צל, נכלל באויקים והוחזק במשך שנה במטה המישל הצבאי. עיתונאים אחרים עוכבו על הכביש. כתוצאה מהתושייה של הוכיחו אנשי מישמר-הגבול, לא הצליח אף עיתונאי יחד לגלות לאן נסעה פוגי. דה. הסקופ כימעט עלה לציון, הצלם, שהיה עימי במכונית, ולי בחיינו.

עד כאן סיפורו של יוסי היימן. נפגשתי באותו ערב עם תום היידן וגיין פונדה, והתברר כי אכן חלה אי-הבנה בינם ובין העיתונאים. גיין רצה תה באמת לבקר אצל רופא. אילו הס בירו זאת מלוויה הישראליים לעיתונאים שלנו מראש, היו מקבלים זאת ב-הבנה. זהו עניין פרטי. תימרוני-ההתחמקות של המלויים הם ששיכנעו את העיתונאים כי עומדת להתקיים פגישה פוליטית חשובה, שיש בה עניין ציבורי רב.

אבל לא זה העיקר. העיקר הוא התינה השוטרים ואנשי מישמר-הגבול, שזעזעה גם את תום היידן ואשתו. הם קיבלו בצורה זו שיעור מאלף על המתרחש ב"דמוקרטיה היחידה במזרח התיכון". עצם נכונותה של המישטרה להפריע לעיתונאים, הממלאים את תפקידם לגיטימי — היא שעורריה. אך זוהי שעה

(המשך ממעמד 37)

היה גורם לעיכוב של שבוע-שבועיים, ואילו תמיר נמצא במירון עם עצמו. היה מניו וגמור עימו להעביר את הצעת-החוק מייד. הוא גם איים לדאוג לכך שהחוק החדש יכנס לתוקפו עוד לפני הפגרה — כלומר, תוך חודש ימים. "מה מריון אותי?" תמיתו בשלב זה כמה וכמה חבריי-כנסת, שהטיפו להצעת-החוק זו התמיה אותם יותר ויותר.

הגיע תור העיתונות

אחרי נאומי של תמיר הייתי הנואם הראשון בוויכוח. הי דבר נכבד מכינה טכנית — נרשמתי ראשון, כאשר הונחה החוברת הכחולה על שולחן הכנסת. אך הכל ראו בכך תופעה טיבעית: כעורך-עיתון מיקצועי, הפכתי מעין "ראש האופוזיציה" להצעת-החוק מיוחדת זו.

הדבר הראשון שאמרתי בכנסת: אדוני היושבי-ראש, אחרי שממשלה זו פגעה בצה"ל ובכושרי ההגנה שלו; אחרי שממשלה זו חתרה תחת סמכות בית-הדין פט ופתחה את הדלת לרווחה לפני הפשע הפוליטי והפוליטי; אחרי שממשלה זו הרסה את משקי-המדינה וניפחה למדי-ענק את ריווחי ההון החשור; אחרי שממשלה זו הפכה את עצם מוסד הממשלה לחצוק וקלס בעיני הבריות. הגיע עכשיו תורה של התיקשורת החופשית. עליה, על העיתונות, הרדיו והטלוויזיה, מונפת עכשיו הר מאכלת של ממשלת ההרס.

ואכן, זה טבעי. ממשלה שוקעת, ממשלה המתפרקת כמו צרור של עצים רקובים, ממשלה המסי תכלת בראי ורואה בו כבואה מוכעת ומבחינה, מניפה את האגרוף כדי לשבור את הראי.

גם אתה, ברטוס!

א אתעכב היום על מגיעי האישיים של שר-המישפטים. איני פסיכולוג, ורק אלוהים בוחן כליות ולב. כאשר דקר ברטוס את יוליוס קיסר, נאמר שזו היתה "הדקירה האכזרית ביותר", כי ברטוס היה בנו המאומץ של קיסר. אין עסק במדינת-ישראל שניצל את העיתונות החופשית בכל שלבי הקאריירה המפותלת שלו, כמו השר תמיר, שפונק עלי ידיה מאין כמותה. עכשיו הוא מבקש להביא עליה חוק מחפיר זה, שפירושו — היסול חופשי-העיתונות וחופשי-המידע. אך מהרגע הוזה שוב אין בעיה בין העיתונות לבין השר. יש בעיה בין העיתונות לבין הכנסת. כאן, בכנסת, יש לחשוף את הדברים במערומיהם.

כמו מישפחת ירדן

דבריו היום אמר השר תמיר דברים שהיו בגדר הטעייה. הוא ביקש לעורר את הרושם כאילו הסכימו עורכיה-העיתון ניסיוניים לחוק, ולא נותר אלא ויכוח על כמה פרטים. דא דוכים ודא יער.

דיברתי היום עם רוב העורכים, והתנגדותם המוחלטת, הי אחידה והתריפה לחוק זה נשארה בעינה. מה עשה השר? הוא הצמיד אקדה לראשה של העיתונות ואמר לה באופן אולטימטיבי: אני מביא השבוע את הצעת החוק לדיון בכנסת. או שתסכימו לרכך את התנגדותכם לחוק הזה, תמורת כמה ויתורים לטעף זה או אחר, או שאעביר בכני סת את הצעת-החוק המקורית, המחסלת את חופשי-העיתונות. כתוצאה מאולטימטום זה, כאשר אקדה צמוד לרקה, הסכימו עורכיה-העיתונות אטמול לפרסם הודעה, שהשר יכול היה להשתמש בה, כאילו רוככה ההתנגדות — ולא היא.

העיתונות הסכימה מרצונה החופשי לפשרה זו כפי שמישפחת ירדן הסכימה מרצונה החופשי לשלם שני מיליון לירות למי ששיקמה. זוהי סחיטה וזוהי סחיטה. ועכשיו, לגופם של דברים.

הגנה - מפני מי?

הגנה על הפרטיות היא רעיון הומאני, רעיון ליברלי. רעי יון זה נולד בחוגים הליברליים. אבי - הגנה מפני מי?

כאן מתחיל השקר הגדול, המרחף על כל היוזמה הזאת. הי מתעטפת באיצטלה של הגנה על הפרטיות. כל רעיון ההגנה על הפרטיות נולד בשנים האחרונות כדי להגן על האזרח מפני השילטון. ואילו מה שמונה לפנינו הוא בדיוק ההיפך — חוק שנועד להגן על השילטון מפני האזרח. מפני האזרח המקבל באופן חופשי את המידע מכלי-התיקשורת. חוק זה נועד לסתום את הפה של כלי-התיקשורת. לסתום את פי העיתונות החופשית, ובמילא לסתום את האפשרות של האזרח לקבל מידע מהימן על השולטים בו, על בעלי השררה — כאותם המביאים הצעת חוק זו.

אין בו, בחוק זה, מילה אחת של הגנה על האזרח מפני זררי עות השילטון. השילטון מרכז בידיו מידע בכמויות גדולות והולך כות, נצברים אצלו מצבורי-מידע עצומים, ועליידי לחיצה על כפתור של מחשב יכול פקיד לקבל תוך שניות פרטי-פרטים על חייו הפרטיים של אדם, על יחסי-האישות שלו, על הכנסותיו והוצאותיו, על תנאי-המחיה שלו, על השקפותיו הפוליטיות. כל זה מרוכז כיום במצבורי-המידע של השילטון. האפשרות שפקיד יכול לחזק על כפתור ולקבל את כל המידע העצום הזה על האזרח — זוהי הכנסה הממשלתית את החוגים הליברליים בעולם. משום כך נולד הצורך החיוני להגן על הפרטיות.

אך על כך אין אף מילה אחת בהצעת-החוק זו. להיפך, היא מגינה הגנה מוחלטת על כל זרועות השילטון. כל פעולות השילטון שונות מהצעת-החוק זו.

לא רק המישטרה, לא רק שירותי-הביטחון, לא רק אמ"ן, כי אם כל זרועות השילטון, כל מי שפועל מטעם שר, שוחרר עליידי השר תמיר.

מי זקוק להגנה?

אין לי זמן לנתח את החוק, מילה במילה. אני יכול להוכיח כל מילה שאני אומר עכשיו. כבר הפכתי פרופסור לחוק זה. יש חוות-דעת של מישפטנים מכובדים, שניתחו את החוק, אין בחוק מילה אחת של הגנה אמיתית על הפרטיות. וכאשר השר תמיר מסתמך על חוקי-הגנת-הפרטיות הגרמני, שנועד כולו להגן על האזרח מפני השילטון, הרי זה מעשה שבא לנצל את הנאיביות של אנשים שיש להם רק ידיעה שטחית על נושא זה.

עכשיו הדרי-הורביץ: מי זקוק להגנה? אורי אבנרי: אני אגיד לך מי זקוק להגנה. אשר ידלן היה זקוק להגנה. ועוד עשרות כמותו — כהוה, לא בעבר — זקוקים להגנה זו; שפירושה של עיתונאי אסור לקרוא מיכתב או להעתיקו שלא ברשות הנמען או השולח. רבותי, 50% של הגיוויים בפרשיות-השחיתות הי גדודות בארץ באו מתוך מיכתבים ששדה א' ליב, מתוך תיכונות בין פקיד לפקיד.

היו"ר יצחק ברמן: חברי-הכנסת אבנרי, אתה צריך להפסיק. אורי אבנרי: אני מוכרח לומר, שהייתי מבקש את היושבי ראש להיות ליברלי בדיון על חוק "ליברלי" זה. אני מדבר כאן אמנם כחבר-כנסת. אבל גם כאשר-התיקשורת, ולצדדי איש התיקשורת המיקצועי היחיד בבית הזה. ואני רוצה להביא לפני הבית — היו"ר יצחק ברמן: אתה חייב לסיים.

אורי אבנרי: אדוני היושבי-ראש, תרשה לי הערת-ביניים. יש משהו מעוות בסדר הדיונים בכנסת על חוקים מסוג זה, כאשר בא השר ונואם שעה, ונכנס לפרטי-הפרטים של סעיפי החוק, ולחברי-הכנסת אין כל אפשרות להתייחס לדברים אלה; ולא זה בלבד שאין לו הזמן הדרוש כדי לנתח את הסעיפים, אלא שאף אין לו זמן להתייחס אליהם. היו"ר יצחק ברמן: אני חייב להפסיק. אורי אבנרי: יש גם שיקול-דעת ליושבי-ראש. היו"ר יצחק ברמן: כבר עברת עליו. אורי אבנרי: תרשה לי עוד שתי דקות ואגיע ישר לעיקר, תוך ויתור על דברים חשובים אחרים.

עיתונות ללא הגנה

קודת-התורפה של הצעת-החוק זו, ולא במקרה — כי זוהי כוונת יוזמיה — היא שאין בה שום הגנה על העיתון. הנה המילה עיתונות מוזכרת בה רק בסעיפים הדנים בענישה. אין אף מילה אחת בחוק זה — ואין אף מילה אחת בשום חוק אחר של מדינת-ישראל, על שנה אחרי כינונה — המגדיר את זכויות העיתונות, הי מפרט את זכויות העיתונאי כמקדו לגיטימי של תפקידו.

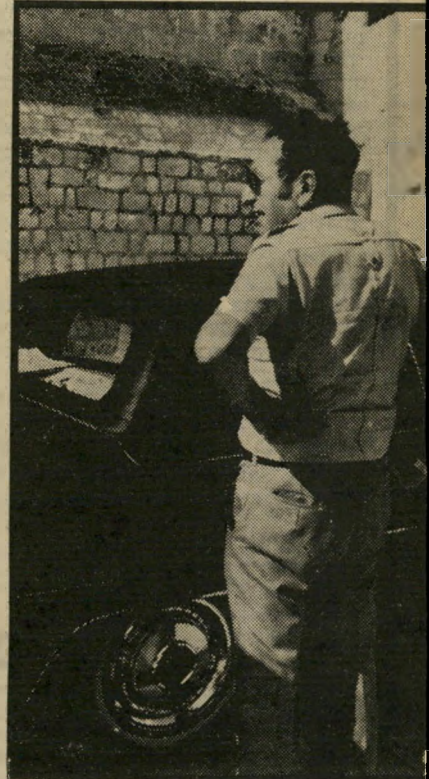
בילעדי העיתונות לא תיתכן פעילות תקינה של הממשלה, ולא פעילות תקינה של הכנסת, ואף לא פעילות תקינה של בתי המישפט. בלי העין הפקוחה של העיתונות נגזר על כל המוסד דות האלה ניוון. אך בחוק אין אף הגדרה אחת של זכויותיה. כל מה שדורשת העיתונות — וזוהי הדרישה האמיתית של העיתונות — היא שיוגדר מה מותר לה לעשות במילוי תפקידה. שוטטר במילוי תפקידו יש לו זכויות מסוימות. לחברי-כנסת במילוי תפקידו יש זכויות מסוימות — והרי חברי-כנסת משוחרר מכל סעיפי חוקי-השון-הרע ומכל סעיפי הצעת-החוק הזאת למען מילוי תפקידו. גם לעיתונאי צריכות להיות זכויות במילוי תפקידו. היום אין לעיתונאי שום הגנה כשהוא בא להגן על האזרח, אף לא הגנה אחת. וכל מה שנאמר פה, כאילו יש הגנה בסעיף זה או אחר — לא דובים ולא יער. אילו היה לי זמן, הייתי מנתח את הדברים ומוכיח שאלה הן הבטחות ריקות.

מבין שהצעת החוק אינה אומרת שמעשיו של עיתונאי כמקדו תפקידו הם לגיטימיים, הרי היא פסודה מעיקרה.

עד כאן הדברים שאמרתי בוויכוח. אחרי נאמו עוד 15 חברי-כנסת — מיספר בלתי-רגיל בדיון על הצעת-החוק. רובם המכריע תקפו את הצעת-החוק בחריפות. להגנת תמיר יצאו רק חברי מפלגתו הקיקיונית (בנימין הלוי ועקיבא נוף). שני אנשי התחיה (משה שמיר וגאולה כהן, שנאמו שניהם כדי לתת למען מירבי לתמיר), איש אגודת ישראל, שונא-העיתונות המושבע (יעקוב גרוס) והסמן הימני של חרות, (דב שילנסקי).

אזה קובעים עכשיו את דמות הרמוקרטיה הי ישראלית. בסופו של דבר הצליח תמיר להעביר את ההצעה בקריאה ראשונה. הוא דאג שהצבעה תיערך כמה דקות לפני ההצבעה על פיור הכנסת. כך שכמעט כל חברי-הכנסת היו נוכחים ואיש מאנשי הקואליציה לא העז להצביע נגדו. מחשב פן יצביעו ארבעת שרידי התנועה הדמוקרטית נגד הממשלה, או יימנעו מהצבעה. (רק ח"כ אהוד אולמרט, נושא כליו של תמיר בעבר ושונא בהוה, נמנע מהצבעה). אך גם הצבעה זו הייתה מפלה לתמיר: כל האופוזיציה הצביעה נגדו, למרות מאמציו הנואשים והממושכים להבטיח לפחות את המנועת המערך מהצבעה. תוצאה זו תשיע בליספק על המשך המאבק בכנסת.

אורי אבנרי

נהג מישרדי-החוק לצד מי החוק?

רוריה מתמשכת, ואין בה — למרבה הצער — כל חדש. אך נכונותה של המישטרה לפתוח באש על עיתונאים — זהו חידוש. אין זה מיקרה שהדברים התרחשו בי שטחים הכבושים, ואין זה מיקרה שזה התרחש דווקא בכית-לחם. באותו מקום נהרגה "בטעות" נערה תיממה, כאשר נורו יריות ממיקלע טעון ודרון, שהיה מותר קן על גיפ שסייר בעיר. נראה כי שילטונות-הכביש מעודדים את חייליהם ושוטריהם לחזק על ההדק בקלות, לפי גוע בקלות, וגם להרוג בקלות. ומי שמת רגל לנהוג כך לגבי ערבים בשטחים הי כבושים, ממשיך לעשות זאת כלפי יהודים — ומחר גם בישראל עצמה. אדם הינו בצמגינים של מכונית נרי סעה, אינו יכול להיות בטוח שלא יפגע בבני-אדם, או שבני-אדם לא ייהרגו מי תאונה כתוצאה מניקוב הגלגלים. רק בי מזל רב יצאו יוסי היימן וציון ציפריס בשלום מן התקרית. איכשהו מתלבים כל הדברים האלה — יריות על עיתונאים, הצעת חוקי-הגנת הפרטיות, החוקים השונים שנועדו לאסור פירסומים שונים, הניסיון לגרש את הי טלוויזיה מהכנסת.